

1. Профіль освітньо-професійної програми Середня освіта. Українська мова і література (зі спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова і література)

1. Загальна характеристика	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького Філологічний факультет
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта. Українська мова і література
Обмеження щодо форм навчання	Обмеження відсутні
Освітня кваліфікація	Бакалавр середньої освіти (за предметною спеціалізацією «Українська мова і література»)
Кваліфікація в дипломі	ступінь вищої освіти: бакалавр, спеціальність: 014 Середня освіта, спеціалізація: 014.01 – українська мова та література освітня програма: Середня освіта. Українська мова і література
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 рік 10 місяців
Наявність акредитації	2014 р., Акредитаційна комісія МОН України
Передумови	Наявність повної середньої освіти
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	5 років
Інтернет – адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http:// mdpu.org.ua
Академічні	Можливість навчання за програмою другого (магістерського)

права випускників	рівня вищої освіти
2. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти	
Обсяг освітньої програми у кредитах ЄКТС	Обсяг освітньо-наукової програми бакалавр освіти становить 240 кредитів ЄКТС, з них: 60 кредитів відводиться на дисципліни вільного вибору студента, 180 кредитів спрямовано на формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей.
3. Мета освітньої програми	
Формування загальних і професійних компетентностей майбутніх учителів української мови і літератури закладів загальної середньої освіти.	
4.Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	<p><i>Об'єктами вивчення та професійної діяльності</i> бакалавра середньої освіти є освітньо-виховний процес у закладах загальної середньої освіти (українська мова і література).</p> <p><i>Цілі навчання</i> – формування в здобувачів вищої освіти професійних компетентностей майбутніх учителів української мови і літератури основної школи, що забезпечує базову загальну середню освіту.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної галузі</i> становить українська мова, мовознавство, українська література, літературознавство, методика викладання української мови в закладах загальної середньої освіти, методика викладання української літератури в закладах загальної середньої освіти, педагогіка і психологія середньої освіти.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> загальнонаукові, філологічні й психолого-педагогічні методи, сучасні методи навчання української мови та літератури (теоретико інформаційні, практико-операційні, пошуково-творчі методи навчання, методи самостійної роботи, контрольно-оцінювальні методи), способи організації навчально-виховного процесу, технології урочної й позаурочної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> набуття методик навчання й виховання у процесі викладання української мови і літератури в основній (базовій) середній школі; умінь і навиків використання навчальних, наукових, методичних, мультимедійних, Інтернет-джерел і відповідного обладнання в освітньому процесі; умінь і навиків створення власного навчально-методичного</p>

	забезпечення предмета; накопичення, узагальнення й передавання педагогічного досвіду з допомогою сучасних засобів (ІКТ та ін.).
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна для першого рівня (бакалавр).
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна вища освіта в галузі Освіта за спеціальністю 014.01 Середня освіта. Українська мова і література. <i>Предметна область:</i> освітньо-виховний процес у закладах загальної середньої освіти (українська мова і література). <i>Об'єкт вивчення:</i> - сучасна українська літературна мова та процеси її формування; - історія української літератури в контексті історії світового літературного процесу; - основні поняття і концепції, найновіші тенденції в мовознавстві й літературознавстві; - методика навчання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти; - педагогіка і психологія в закладах загальної середньої освіти.
Особливості програми	<i>Цілі (мета) освітньої програми.</i> Мета освітньої програми, визначена місією та стратегією Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, – підготувати висококваліфікованих фахівців європейського рівня з предметної спеціальності 014. 01 Середня освіта. Українська мова і література, здатних до безперервного навчання й самовдосконалення з високим рівнем автономності, для роботи в новій українській школі.
5. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Робота в галузі здійснення передбачених законодавством заходів у сфері освіти й виховання. Працевлаштування: бакалавр середньої освіти готується для викладання української мови і літератури в закладах загальної середньої освіти (школах, ліцеях, гімназіях тощо) та позашкільних закладах (Мала академія наук, школа мистецтв тощо). Професійні назви робіт: Згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010): 2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти.
Академічні права випускників	Мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти. Набуття кваліфікації за іншими предметними спеціальностями в системі післядипломної освіти.

6. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через практику. Можливість вільного вибору 25% дисциплін (за обсягом навантаження). Основні форми освітнього процесу: лекції, семінари, практичні заняття, курсова робота, самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації із викладачами. Під час останнього року половина часу дається на написання кваліфікаційної роботи, яка презентується та обговорюється шляхом публічного захисту; або для підготовки до комплексного державного екзамену.
Оцінювання	Поточний контроль, поетапний, модульний, підсумковий контроль, кваліфікаційні екзамени; заліки, диференційовані заліки, тестування, презентації, захист курсової роботи, комплексний державний екзамен або публічний захист кваліфікаційної роботи бакалавра.
7. Перелік компетентностей випускника рівня бакалавр	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і практичні проблеми у галузі філологічної освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів мовознавчої та літературознавчої, а також педагогічної наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	K01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. K02. Здатність приймати обґрунтовані рішення. K03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). K04. Здатність розробляти та управляти проектами. K05. Здатність спілкуватися іноземною мовою. K06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. K07. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.
Спеціальні (фахові) компетентності	K08. Здатність володіти методологічними і теоретичними основами філологічних наук, методик навчання української мови і літератури, базовими знаннями з української мови, теорії та історії української літератури, методик викладання української мови та літератури. K09. Здатність використовувати науковий апарат для засвоєння теоретичних основ української мови та літератури, методик викладання української мови та літератури. K10. Здатність знаходити, використовувати навчальну й наукову інформацію, у тому числі іншомовну, в галузі філології та методики викладання на паперових та електронних носіях. K11. Здатність розуміти природу художньої літератури як

мистецтва слова; природу і світ літературно-художнього твору як головного об'єкта літератури; закономірності літературного процесу; функції художньої літератури; найзагальніші принципи та шляхи дослідження як літературного твору, так і літературного процесу.

K12. Здатність аналізувати тенденції розвитку української літературної творчості, розуміти її філософсько-естетичні основи, особливості літературно-художніх епох, процеси виникнення, становлення й змінності традицій в українській літературі.

K13. Здатність усвідомлювати національний і загальноєвропейський характер української літератури, зумовленість тематики і художніх особливостей творів суспільно-історичними, суспільно-культурними обставинами, віковими особливостями читачів, об'єктивно поцінювати здобутки української літератури від її найдавніших часів до XXI ст., внесок письменників материкової України й діаспори у розвиток української національної ідеї.

K14. Володіння методологіями, інструментами і проблемами, що відносяться до всіх основних напрямів розвитку зарубіжної літератури від античності до поч. XXI ст.; здатність аналізувати тенденції розвитку зарубіжної літературної творчості цього періоду, розуміти її філософсько-естетичні основи, особливості літературно-художніх явищ, процеси виникнення, становлення й змінності традицій у зарубіжній літературі;

K15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

K16. Здатність аналізувати епічні, драматичні і ліричні тексти в цілісній єдності та в розрізі поглибленого літературознавчого аналізу окремих аспектів.

K17. Спроможність оцінити комунікативну і/або естетичну значущість художнього тексту; володіння навичками кваліфікованої інтерпретації різноманітних типів текстів, у тому числі й навичками розкрити їх смисл, простежити зв'язки із культурно-історичним контекстом епохи, враховуючи різні форми і канали передачі й кодування інформації; володіння навичками зіставляти мови культур і демонструвати взаємодію мистецтв та використовувати їх у педагогічній діяльності.

K18. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і

	<p>міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.</p> <p>К20. Здатність аналізувати художні і мистецькі тексти та робити різні види порівняльного аналізу, враховуючи специфіку художнього і мистецького твору.</p> <p>К21. Здатність орієнтуватись в основних тенденціях, що визначають сучасний стан літературної і мовної освіти в закладах загальної середньої освіти, проектувати педагогічну діяльність.</p> <p>К22. Здатність керувати пізнавальною діяльністю учнів, знаходити найбільш ефективні способи впливу на школярів, враховувати їх вікові і психологічні особливості, створювати і згуртовувати колектив з метою вирішення освітніх завдань.</p> <p>К23. Здатність виконувати власне дослідження (проект), узагальнювати й оприлюднювати результати діяльності з розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо); застосовувати елементи теоретичного й експериментального дослідження в професійній діяльності.</p> <p>К23. Здатність оперативно й доцільно включитись у мовленнєву взаємодію, передбачити результати педагогічного мовлення.</p> <p>К24. Здатність здійснювати емоційно-експресивний вплив на учнів, студентську аудиторію.</p> <p>К25. Здатність розбиратись в сучасних тенденціях розвитку літературного процесу, питаннях поезики художніх текстів різних літературних родів; визначати вплив глобалізаційних процесів на розвиток світового мистецтва слова; визначити основні концептуальні підходи до оцінки літературних явищ і художніх текстів.</p> <p>К26. Володіння глибинними знаннями зі стилістики, лексикології та інших розділів мовознавчої науки і визначати сучасний стан розвитку мовознавства та наукові досягнення в дослідженні окремих аспектів української мови; здатність визначати й розуміти інноваційні процеси в розвитку мови.</p> <p>К27. Здатність проводити міжтекстуальні зв'язки різних типів, спираючись на теоретичні і практичні знання в галузі літературознавства, визначати витоки інтертекстем та їх трансформацію, розуміти і вирішувати у професійній діяльності актуальні проблеми розвитку літератури.</p>
<p>8. Нормативний зміст підготовки сформований у термінах результатів навчання</p>	
<p>Знання і вміння з української мови і</p>	<p>ПР01. Знати сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури.</p> <p>ПР02. Бути обізнаним із елементами теоретичного й</p>

літератури

експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.

ПР03. Знати основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різнорівневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПР04. Мати базові знання з іноземної мови, достатні для розуміння і продукування текстів побутового й елементарного фахового рівня.

ПР05. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ПР06. Знати провідні тенденції розвитку світового літературного процесу, специфіку його перебігу в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів; твори світової класики й сучасності у взаємозв'язках з вітчизняною літературою й культурою.

ПР07. Знати навчальні програми з української мови і літератури, світової літератури для закладів загальної середньої освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПР08. Мати творчо-критичне мислення, творчо використовувати різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПР09. Знати визначальні риси культури й естетики доби глобалізації, нових художніх явищ та літературознавчих понять, пов'язаних з результатами впливу світової глобалізації; розуміння актуальних проблем розвитку літератури, поетикальних зрушень на сучасному етапі.

ПР10. Орієнтуватися в наявних концептуальних підходах до наукового дослідження художніх і мовних явищ; знати різні рівні міжтекстових зв'язків, розуміти специфіку функціонування інтертекстем та їх призначення в художньому тексті.

ПР11. Орієнтуватися в актуальних проблемах вивчення мови й літератури, інноваціях в освітньому процесі.

ПР12. Уміти організовувати навчальний процес у закладах загальної середньої освіти (співпрацю в команді), реалізувати професійно-практичні засади навчання української мови і літератури, світової літератури, керувати пізнавальною діяльністю учнів.

ПР13. Уміти організовувати працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), знаходити, обробляти, систематизувати й застосовувати в

освітній діяльності сучасну наукову інформацію, бібліографію, комп'ютерні технології.

ПР14. Володіти комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний вдосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень.

ПР15. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції та новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної культури.

ПР16. Розрізняти епохи (періоди), напрями. Течії, жанри, стилі української і світової літератури за їхніми сутнісними характеристиками й у взаємодії.

ПР17. Порівнювати мовні та літературні факти, явища, визначати їхні подібності та відмінності.

ПР18. Використовувати гуманістичний потенціал української і світової літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПР19. Володіти основами професійної культури, мати здатність створювати й редагувати тексти фахового змісту.

ПР20. Володіти методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, світової літератури; уміти здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

ПР21. Бути здатним до рефлексії, мати навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПР22. Уміти вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію.

ПР23. Уміти визначати актуальні тенденції розвитку літератури; пояснювати світоглядні моделі і художні інтенції сучасних представників глобалізованого літературного процесу та аналізувати часопросторові, жанрово-стильові видозміни літератури доби глобалізації.

ПР24. Уміти застосовувати різні концептуальні підходи до аналізу мовних і літературних явищ, спираючись на найновіші досягнення мовознавчої та літературознавчої наук.

ПР25. Уміти використовувати інформаційно-комунікативні технології в професійній діяльності.

<p>Комунікація:</p>	<p>ПРК 1. Формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування.</p> <p>ПРК 2. Організовувати співпрацю учнів (вихованців) ефективно працювати в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).</p> <p>ПРК 3. Керуватися у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.</p> <p>ПРК 4. Ефективно спілкуватися в колективі, науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-діловій сферах; виступати перед аудиторією, брати участь у дискусіях, обстоювати власну думку (позицію), дотримуватися культури поведінки й мовленнєвого спілкування.</p>
<p>Автономія і відповідальність:</p>	<p>ПРА 1. Бути здатним на базі отриманих знань і вмінь якісно здійснювати професійну діяльність або здобувати подальшу освіту на другому освітньому рівні (магістр середньої освіти).</p> <p>ПРА 2. Бути здатним аналізувати соціально й особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів.</p> <p>ПРА 3. Бути здатним організовувати, аналізувати, критично оцінювати, нести відповідальність за результати власної діяльності.</p> <p>ПРА 4. Забезпечувати охорону життя й здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.</p>
<p>9. Ресурсне забезпечення реалізації програми</p>	
<p>Кадрове забезпечення</p>	<p>Навчальний процес здійснюватимуть загальноуніверситетські кафедри, кафедра української і зарубіжної літератури, а також кафедра української мови, яка є випусковою. У підготовці бакалаврів задіяні: доктори філологічних і педагогічних наук, професори; кандидати філологічних і педагогічних наук, доценти.</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>В університеті створена достатня матеріально-технічна база для підготовки фахівців спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова і література.</p> <p>Матеріально-технічна база університету повністю пристосована для підготовки фахівців, визначених чинною ліцензією університету (Акт узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем) бакалавра, спеціаліста, магістра та ліцензованого обсягу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (докладніше за посиланням</p>

	<p>https://drive.google.com/file/d/1B2quuGFg0dFqX5ExNa4QKx4XZMkn1Dij/view).</p> <p>ОП забезпечено такими матеріально-технічними ресурсами: Бібліотека Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького; Інституційний репозиторій (електронний архів http://eprints.mdpu.org.ua/); бібліотеки випускових кафедр; читальний зал; лабораторія філологічних досліджень; кабінет методики викладання української мови; 2 мультимедійні аудиторії; конференц-зал. Випускова кафедра укомплектована необхідною оргтехнікою.</p>
<p>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</p>	<p>Освітній процес у повному обсязі забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях завдяки фондам Бібліотеки, діяльності редакційно-видавничого відділу університету та веб-ресурсам університету. Інформаційні ресурси бібліотеки формуються відповідно до предметної сфери освітньо-професійної програми та сучасних наукових тенденцій у галузі освіти/педагогіки. Доступ до бібліотечних баз надається у внутрішній мережі університету. В університеті створено умови для доступу до інтернету, в корпусах університету працює Wi-Fi мережа.</p> <p>Самостійна робота студентів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (схвалено Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 3 від 20 вересня 2019 р.), введено в дію наказом ректора Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького № 31/01-05 від 23 вересня 2019 р.). Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної форми навчання, повинен складати не менше 1/2 та не більше 2/3 від загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення конкретної навчальної дисципліни. Зміст та обсяг самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни, силабусами та методичними рекомендаціями викладача. Для самостійної роботи студентів запроваджено електронний ресурс Moodle, який містить навчально-методичні матеріали з переліку дисциплін освітньої програми. До навчального процесу максимально залучено зовнішні наукові і навчальні Інтернет-ресурси, посилання на які присутні у списках рекомендованої літератури в силабусах відповідних навчальних дисциплін.</p> <p>Корпус забезпечений для пересування маломобільних груп населення з урахуванням їх обмежень життєдіяльності,</p>

зумовлених станом здоров'я та віком.

10. Академічна мобільність

Національна кредитна мобільність	Здобувачі вищої освіти мають можливість в рамках національної академічної мобільності проходити у ЗВО – партнерах окремі курси, навчатися протягом семестру з подальшим визнанням отриманих результатів та зарахуванням кредитів.
Міжнародна кредитна мобільність	Принципи міжнародної академічної мобільності визначаються законодавством України, інших країн та міждержавними угодами. Кожен здобувач вищої освіти має можливість пройти процедуру визнання кредитів/періодів навчання.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти здійснюватиметься винятково українською мовою на умовах контракту